

บทที่ 1

บทนำ

เหตุผลและความสำคัญ

การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่สะท้อนให้เห็นภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาของชาติ รวมถึงคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพของโรงเรียน นอกจากนี้ยังนำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ ได้เป็นอย่างดี การจัดการศึกษาในปัจจุบันนอกจากให้ทั่วถึงแล้วยังมุ่งเน้นคุณภาพด้วย ผู้ปกครอง สังคม และรัฐ ต้องการเห็นหลักฐานอันเป็นผลมาจากการจัดการศึกษา นั่นคือ คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบนับตั้งแต่สถานศึกษา ต้นสังกัด หน่วยงานระดับชาติที่ได้รับมอบหมาย จึงมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนตามความคาดหวังของหลักสูตร ดังนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จึงกำหนดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ใน ๔ ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ทุกระดับมีเจตนารมณ์เช่นเดียวกันคือ ตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : 2) ซึ่งในการดำเนินการประเมินคุณภาพทั้งระบบมีการแบ่งระดับของการประเมินคุณภาพการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ประเมินระดับ ชั้นเรียน การประเมินระดับโรงเรียน การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการประเมินระดับชาติ ซึ่งการประเมินคุณภาพการศึกษาดังกล่าวนี้เป็นการประเมินที่มีความต่อเนื่องและสอดคล้องซึ่งกันและกัน เพื่อสะท้อนคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนระดับต่างๆ เป็นตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ ที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

การประเมินพัฒนาการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการขับเคลื่อนการเพิ่มประสิทธิภาพสถานศึกษา เป็นการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐานที่กำหนด นักเรียนมีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการและเป็นองค์ประกอบ/ตัวชี้วัดที่สำคัญตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา และเพื่อเป็นการตรวจสอบ กำกับดูแลรักษาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน โดยกำหนดเป้าหมาย และจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นเพื่อเป็น การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และรายงานความก้าวหน้าการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลดังกล่าวเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงผลสำเร็จในการจัดการศึกษา และกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นข้อมูล แสดงความก้าวหน้าและนำไปใช้เพื่อปรับปรุง การจัดการศึกษาของสถานศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนคุณภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ที่จำเป็นต้องมีข้อมูลผลการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุง/พัฒนาและการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน และเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว การดำเนินการทดสอบนักเรียนในระดับชาติปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินดังกล่าว ทั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาระบบ รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา และควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย แผนงาน และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศรายงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง และหน่วยงานในสังกัดทราบ สามารถนำไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพและการศึกษาต่อไป

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. เป็นหน่วยงานทดสอบระดับชาติ อยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา เมื่อวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2548 โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย พัฒนา และให้บริการทางการประเมิน ผลทางการศึกษา และทดสอบทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบ ทางการศึกษาในระดับชาติและระดับนานาชาติ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นสถาบันทางวิชาการและวิชาชีพ และ เป็นแหล่งอ้างอิงระดับชาติและนานาชาติที่เชี่ยวชาญด้านการทดสอบและการประเมินผลทางการศึกษา เพื่อให้ คนไทยมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาสู่ระดับสากล (คู่มือการจัดสอบ O-NET ชั้น ป.6 และ ม.3 ปีการศึกษา 2561 สำหรับศูนย์สอบ :1) โดยได้ดำเนินการจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในวันที่ 2-3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ได้รับมอบหมายจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ให้เป็นศูนย์สอบในระดับชั้นดังกล่าว จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2561 ขึ้น เพื่อให้การดำเนินการทดสอบทางการศึกษาสถานศึกษาในเขตพื้นที่ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย แผนงาน และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศรายงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง และหน่วยงานในสังกัดทราบ สามารถนำไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพและการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพนักเรียน การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์และภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ)

2. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพนักเรียน การทดสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2560-2561

3. เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับใช้กระบวนการตัดสินใจและกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และในระดับสถานศึกษา

เป้าหมายเชิงปริมาณ

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ทุกโรงในสังกัด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์และภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ)

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. สถานศึกษาในสังกัดใช้ข้อมูลผลการทดสอบนักเรียนเพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพประจำปี และวางแผนการพัฒนาคุณภาพ

2. หน่วยงาน สถานศึกษา ห้องเรียนมีและใช้ข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน

3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ ตระหนักถึงความสำคัญในการประเมินคุณภาพการศึกษา

ขอบเขตการประเมิน

ประชากรที่ใช้ในการประเมิน

นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5,317 คน มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2,444 คน

สาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการประเมิน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประเมิน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์และภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ)

เครื่องมือการประเมิน

ใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.)

คำนิยามศัพท์

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนในปีการศึกษา 2561 ซึ่งศึกษาอยู่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนทุกโรงในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

การทดสอบทางการศึกษา หมายถึง การทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบทดสอบของสถาบันทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) เป็นเครื่องมือในการทดสอบนักเรียน

ศูนย์สอบ หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งได้รับมอบหมายจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ให้ดำเนินการจัดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้แก่นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอวังหิน อำเภอยะหา อำเภอน้ำเกลี้ยง อำเภอนิคมพัฒนา อำเภอรัตนวาปี และอำเภอยะหา

สพป. หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 รับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด ในพื้นที่ 7 อำเภอ ประกอบด้วยอำเภอเมือง อำเภอวังหิน อำเภอยะหา อำเภอน้ำเกลี้ยง อำเภอนิคมพัฒนา อำเภอรัตนวาปี อำเภอยะหา

สพฐ. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สทศ. หมายถึง สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

คะแนน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทดสอบนักเรียนในสาระการเรียนรู้ที่ทำการทดสอบ

คะแนนเฉลี่ย หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในแต่ละสาระการเรียนรู้ เมื่อกำหนดให้คะแนนเท่ากับ 100 คะแนน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลและผลการประเมินเกี่ยวกับผลการทดสอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา การนิเทศและการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับอำเภอและโรงเรียน
2. หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประกอบการพิจารณานโยบาย แนวทางและแผนงาน เพื่อใช้ในการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
3. นักเรียนได้รับทราบความสามารถ และความถนัดของตนเองว่าอยู่ระดับใด หากมีความบกพร่อง จะได้แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตนเองและนำไปใช้ในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น
4. ครูผู้สอนใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนของตนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น
5. ฝ่ายบริหารมีข้อมูลในการวางแผนการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ สถานศึกษาโรงเรียน การจัดครูเข้าชั้น การจัดสอนซ่อมเสริม การสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ